

Motion om Matmarknad Stockholm – Mat är kultur

Motion av Gabriel Kroon m.fl. (SD)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Lars Strömgren

Sammanfattning av ärendet

Gabriel Kroon m.fl. (SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige. Motionärerna föreslår att trafiknämnden i samråd med kulturnämnden samt relevant stadsdelsnämnd får i uppdrag att skapa en permanent matmarknad på en central plats i staden.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, trafiknämnden, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norra innerstadens stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret anser att matmarknader bidrar positivt till stadsbilden och till att levandegöra staden men att staden inte ska ansvara för matmarknader på grund av organisatoriska och konkurrensmässiga skäl.

Kulturnämnden ställer sig positiv till matmarknader generellt men ser vissa juridiska utmaningar och är tveksam till att arrangemanget sker i stadens regi.

Trafiknämnden är generellt sett positivt inställda till förslaget, men anser att en matmarknad i stadens regi riskerar att konkurrera med det befintliga näringslivet och vill därför se att en privat aktör driver matmarknaden.

Kungsholmens stadsdelsnämnd framhåller att en matmarknad i stadens egen regi skulle innebära organisatoriska och juridiska utmaningar av konkurrensskäl.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd ser generellt positivt på initiativ att levandegöra staden och att mat är en central beståndsdel i detta redan idag. Eventuella

förändringar avseende markhyra och ansökningsförfarande bör gälla för alla evenemang.

Södermalms stadsdelsnämnd anser att en permanent matmarknad skulle vara trevligt, men att det ligger utanför nämndens ansvar eller kompetens. Nämnden ser att Söder Mälarstrand skulle kunna undersökas för en eventuell etablering.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Trafiknämnden arbetar med att rusta upp och utveckla stadens torg och torghandelsverksamheter i syfte att skapa levande, trivsamma och trygga torg. Mer grönska, träd, sittplatser, kultur och uteserveringar på stadens torg bidrar till att skapa en mer levande och tryggare stadsmiljö. Torghandel för småskaliga producenter, närodlade varor och ett varierat utbud ska underlättas.

De senaste åren har beslut fattats som gör det enklare att bedriva torghandel och marknader i Stockholm, till exempel genom tillfälliga torghandelsplatser där torghandel kan ske under en begränsad tid för till exempel privatpersoner, skolklasser, föreningar och andra verksamheter. Redan idag finns flera mycket uppskattade marknader som Hornstulls marknad, Bondens marknad, och International Food Festival och möjligheter finns för fler aktörer att etablera sig.

Bilaga

Motion om matmarknad Stockholm – Mat är kultur, dnr KS 2024/410-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 22 januari 2025

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Linnéa Vinge (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att bifalla motionen om Matmarknad Stockholm – Mat är Kultur.
2. Därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna har i en motion föreslagit att Stockholm stad ska inrätta en permanent matmarknad på offentlig plats. Matmarknaden ska ha ett varierande utbud samt låga taxor.

I tjänsteutlåtandet framkommer missvisande kritik och felaktiga jämförelser. Bland annat jämförs en permanent matmarknad med de befintliga tillfälliga matfestivalerna. Då motionen föreslår en permanent matmarknad blir jämförelsen vanskelig. Det framförs även bristfälliga argument om att en privat aktör måste ansvara för att organisera matmarknaden. Med dagens tekniska kalendersystem och förkvalificering av utställare genom AI-inläsning bör det inte vara en administrativt tung process. Sammantaget finns goda skäl för att utarbeta interna förvaltningsrutiner och verkställa motionens förslag.

Ärendet

Gabriel Kroon m.fl. (SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen framförs att matmarknader är ett populärt inslag i många städer, då de bland annat erbjuder prisvärda matupplevelser och ger lokala matproducenter en plattform för att nå ut till en bredare publik.

Motionärerna föreslår att trafiknämnden i samråd med kulturnämnden och relevant stadsdelsnämnd ska ges i uppdrag att på en central plats i staden inrätta en permanent matmarknad. Platser som pekas ut som särskilt intressanta är kajområdet vid Skeppsbron samt Kungsträdgården, men de anser att även andra platser kan undersökas.

Motionärerna anser att staden ska ansvara för arrangemanget och säkerställa att aktörerna lagar varierade maträtter med hög kvalitet. De framhäver att för att göra marknaden tillgänglig för småföretagare och matproducenter så behöver markhyran samt det administrativa ansökningsförfarandet för platsupplåtelse ses över.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, trafiknämnden, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norra innerstadens stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

I kommunstyrelsens remitterade förslag till Miljöprogram 2030 för Stockholms stad anges att staden ska samarbeta med näringslivet i staden och i regionen för att stimulera ökad matproduktion samt fler lokala matmarknader. Enligt kommunfullmäktiges budget 2024 ska kommunstyrelsen i samråd med andra nämnder revidera stadens matstrategi, och även i det sammanhanget är frågan om matmarknader aktuell.

Stadsledningskontoret anser att matmarknader bidrar positivt till stadsbilden och till att levandegöra staden. Matmarknader skapar också förutsättningar för fler stockholmare att köpa mer lokalproducerad mat, vilket i förlängningen kan stimulera ökad matproduktion i regionen, minska klimat- och miljöpåverkan samt stärka beredskapsförmågan. Stadsledningskontoret anser därför att etablering av fler matmarknader bör stimuleras.

Stadsledningskontoret anser emellertid inte att staden, enligt motionens förslag, ska ansvara för arrangemanget. Ett sådant upplägg ställer stora organisatoriska krav och riskerar att skapa en osund konkurrens med andra matmarknader.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 11 juni 2024 följande.

Kulturnämnden överlämnar förvaltningen tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 31 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Matmarknader och matfestivaler är mycket uppskattade evenemang bland stockholmarna, vilket bekräftas av de senaste årens publikundersökningar. Branschen har dock haft stora utmaningar, inte minst på grund av pandemin. Bland annat har evenemanget. ”Smaka på Stockholm” inte lyckats komma tillbaka efter pandemin. Smaka på Stockholm var ett av de största matevenemangen som pågick i över 30 år.

Förvaltningen ser dock en återhämtning och återigen är ett antal matfestivaler och matmarknader tillbaka, bl. a. i Kungsträdgården. Under 2024 arrangeras flera evenemang med ett större matutbud, bl.a. St Patricks Day, Eldfesten, Lidl, Stockholm CBR, Thailandsfestivalen, Kulturfestivalen, Korean Culture Festival, Namaste och Brazilian Day.

På Södermalm och på Östermalmstorg arrangeras ”Bondens marknad” vid ett stort antal tillfällen året om. Street Food Festivalen arrangeras i år igen på Zinkensdamms IP. Varje vecka från april till september arrangeras Hornstulls marknad. Även ytterstaden har matevenemang, till exempel International Food Festival som arrangeras i Vällingby under maj månad. Förvaltningens bedömning är dock att det finns utrymme för fler arrangemang runt om i Stockholm.

I motionen föreslås att staden ska ansvara för arrangemanget. Förvaltningens anser att det finns risk för att ett arrangemang i stadens regi kommer att konkurrera med befintliga arrangemang. Likaså kan det uppstå utmaningar kring likställighetsprincipen mellan de redan befintliga evenemang som betalar markhyra och ett arrangemang som får plats kostnadsfritt. Ett större hinder för arrangörerna är dock utmaningar i form av ökade kostnader för säkerhet, råvaror och transporter.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2024 följande.

Trafiknämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Anders Lindman (SD), se Reservationer m.m.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 april 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Skribenterna lyfter att matmarknader är ett populärt inslag i flera städer och något som bidrar positivt till det lokala näringslivet, invånarna i stadens samt dess besökare. Trafikkontoret är generellt sett positivt inställda till denna typ av aktivering av offentliga platser i staden. Redan idag finns flera liknande upplåtelse som

skribenterna efterfrågar. Exempel på denna typ av aktivering i det offentliga rummet är Hornstulls marknad, Bondens marknad, och International Food Festival. Dessa aktiviteter har blivit populära inslag i stadsbilden.

I motionen föreslås att staden ska ansvara för arrangemanget. Trafikkontoret anser att en matmarknad i regi av staden riskerar att konkurrera med det befintliga näringslivet. Dessutom skulle det innebära stora organisatoriska krav på trafikkontoret, vilka skulle vara svåra att uppfylla. Trafikkontoret föreslår därför att en privat aktör bör driva matmarknaden och att Stockholm stad ska stötta näringslivet i frågor som rör arrangemanget. På så sätt överläts även ansvaret för kvalitetsgranskningen till den privata aktören.

Den potentiella matmarknaden skulle hanteras på samma sätt som andra marknader i staden som befinner sig på mark som förvaltas av trafikkontoret. Matmarknaden upplåts med polistillstånd, där den privata aktören är ansvarig arrangör. Ansökningsprocessen skulle vara densamma som för övriga marknader i staden där den ansvariga anordnaren ansöker om polistillstånd och de medverkande aktörerna har kontakt med anordnaren.

I motionen föreslås även att avgiften för matmarknaden ska ses över och justeras. Att justera avgiften för marknaden eller att göra den avgiftsfri skulle innebära att staden gav denna marknad konkurrensfördelar. Det kan skapa utmaningar i förhållande till likställighetsprincipen mellan befintliga evenemang och den nya matmarknaden. Trafikkontoret anser därför att avgiften för marknaden ska vara baserad på taxan som är beslutad i kommunfullmäktige.

Det finns dock en möjlighet för arrangören att göra marknaden avgiftsfri. Inom kommunen finns flera utpekade W-zoner där avgiften för försäljningsrelaterade upplåtelser är satt till 0 kronor. W-zoner finns på flera platser i staden, främst i innerstaden, och syftet med dem är att aktivera platser som kan upplevas som otrygga. Tanken med detta är att när platsen upplevs mer trygg och aktiverad så ska återigen en avgift tas för upplåtelser. Det är därför ingen permanent bestämmelse.

Trafikkontoret anser även att den privata aktören bör bedöma marknadens omfattning. Det är upp till den privata aktören att avgöra om matmarknaden ska vara av permanent karaktär eller säsongsbaserad. De behöver sedan ansöka om polistillstånd för den tidsperiod som de önskar att ha marknaden. Beroende på omfattningen av och hur permanent karaktär marknaden skulle ha kan bygglov krävas.

Matmarknaden skulle även behöva ha tillgång till el, vatten och avlopp. Trafikkontoret tillhandahåller inte dessa faciliteter till tillståndshavare. Istället måste den ansvariga anordnaren själv kontakta Stockholm Vatten och Avfall samt Ellevio.

Att identifiera en lämplig plats för matmarknaden är en strategisk fråga som måste balansera både stadens och den privata aktörens intressen. I motionen föreslår skribenterna Kungsträdgården och Skeppsbron som specifikt intressanta platser. Kulturförvaltningen ansvarar för evenemangsytan i Kungsträdgården och måste

därför utreda möjligheten att upplåta en marknad där. Skeppsbron förvaltas av trafikkontoret, ifall en privat aktör är intresserad av att bedriva en matmarknad på platsen så behöver det utredas internt inom trafikkontoret.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2024 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 24 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt kommunfullmäktiges budget 2024 ska Stockholm vara en ledande, klimatvänlig och inkluderande upplevelsestad. I Stockholm ordnas flera matinriktade tillfälliga arrangemang utomhus i form av marknader, torghandel och festivaler. Enligt Stockholm Business Regions webbplats visitstockholm.se arrangeras i år bland annat International Food Festival i Vällingby, Stockholm Street Food Festival i Norra Hammarbyhamnen och Asia Street Food Festival i Kungsträdgården. På Södermalm och Östermalm arrangeras även Bondens marknad vid flera tillfällen året om. Förvaltningen upplever att denna typ av matinriktade evenemang är uppskattade bland stockholmare och besökare samt är populära inslag i stadsbilden och kan innebära positiv aktivering av offentliga platser.

Utöver matevenemangen utomhus ordnas mässor inomhus, i år till exempel Sthlm Food & Wine och Bak & Choklad på Stockholmsmässan. Även saluhallar och food courts erbjuder matupplevelser av det slag motionen efterfrågar, de är dessutom permanenta och inomhus, vilket gör dem tillgängliga och attraktiva året om.

I motionen efterfrågas att staden ska ansvara för arrangemanget och säkerställa att aktörerna lagar varierade maträtter med hög kvalitet. I samråd med trafikkontoret ser förvaltningens att en matmarknad i stadens regi skulle innebära organisatoriska utmaningar samt skulle kunna innebära juridiska utmaningar då staden bland annat skulle konkurrera med befintliga arrangemang. Förvaltningen ser positivt på att staden fortsätter att stötta och underlätta näringslivet vill arrangera matinriktade evenemang.

Gällande plats ser förvaltningen utmaningar i att hålla en permanent matmarknad i Kungsträdgården eftersom det är en evenemangsplats som används till en mängd olika arrangemang under året. Angående Skeppsbrons kajområde finns det enligt Stockholms stads kajstrategi (2022) potential vid stadens kajer för utökad handelsverksamhet i form av exempelvis marknadsstråk och loppmarknader. I sammanhanget kan nämnas att evenemang, enligt kommunfullmäktiges budget för 2024, ska ske i hela Stockholm och de ska vara socialt och miljömässigt hållbara. I budgeten anges också att under festivaler ska delar av programmet förläggas i ytterstaden och då gärna i stadens fokusområden.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Norra innerstadens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2024 följande.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Anders Lindman (SD), se Reservationer m.m.

Norra innerstadens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 juni 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser generellt positivt på initiativ som matmarknader och andra aktiviteter som bidrar till att aktivera och levandegöra staden för invånare, besökare och näringsliv. Det finns redan idag ett flertal evenemang på olika platser i staden i form av marknader, torghandel och festivaler där mat utgör en central beståndsdel. Tidigare har även ”Smaka på Stockholm” arrangerats i Kungsträdgården som förvaltningen uppfattar som ett av invånarna uppskattat matevenemang.

Utöver de redan befintliga utomhusevenemangen av tillfällig karaktär finns food courts (samling av restauranger runt en gemensam serveringsyta) och inte minst stadens saluhallar som är inomhus och erbjuder permanenta matupplevelser året om, även under kalla årstider.

I motionen föreslås att markhyran samt det administrativa ansökningsförfarandet för platsupplåtelse bör ses över. Dessa frågor ligger inom trafikkontorets ansvarsområde. Förvaltningens medskick kring detta är att eventuella förändringar avseende markhyra och ansökningsförfarande i så fall bör gälla för alla evenemang och inte specifikt för den föreslagna matmarknaden. Detta eftersom det bör råda likvärdiga förutsättningar för arrangörer att anordna evenemang i staden.

Motionärerna föreslår vidare att staden ska ansvara för arrangemanget och säkerställa att arrangörer som deltar lagar varierande maträtter av hög kvalitet. Förvaltningen ser dels att det skulle kunna innebära organisatoriska utmaningar, dels att det skulle kunna innebära juridiska utmaningar eftersom staden bland annat skulle konkurrera med befintliga evenemang. Däremot ser förvaltningen positivt på att staden fortsätter att stötta och underlätta för arrangörer som vill anordna matmarknader eller andra evenemang.

I motionen lyfts Kungsträdgården och Skeppsbron fram som platser att särskilt beakta. Kungsträdgården är en evenemangsplats som används till en mängd olika evenemang året om, och förvaltningen ser av den anledningen utmaningar med att matmarknaden ska vara av permanent karaktär.

Vad gäller Skeppsbron har staden genom Stockholms stads kajstrategi (2022) identifierat ett antal utvecklingsområden som skulle kunna ge platsen högre stadslivskvaliteter framöver. Det handlar bland annat om att skapa vistelseytor med lekfulla inslag, möblering, både permanent och tillfällig, samt fler flexibla ytor med

förutsättningar för evenemang. Det pekar på att det finns potential för att anordna fler evenemang på Skeppsbron framöver, även om kajstrategin främst lyfter kajernas potential för temporära evenemang och aktiviteter.

Enligt Stockholms stads budget för 2024 beskrivs, avseende evenemang, att evenemang ska ske i hela Stockholm och att de ska vara socialt och miljömässigt hållbara. Under festivaler ska delar av programmet förläggas i ytterstaden och då gärna i stadens fokusområden. Förvaltningen anser därför att fler platser, såväl kajområden som andra offentliga platser i staden, skulle kunna tas i beaktande.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 augusti 2024 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 juni 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen konstaterar att motionens förslag som innebär att en permanent matmarknad inrättas på en central plats i staden ligger utanför stadsdelsnämndens ansvar men anser att förslaget är positivt då det skulle utgöra ett trevligt inslag i stadsbilden där människor kan mötas och därmed bidra till att levandegöra staden.

Bortsett från de två platser som i motionen föreslås undersökas närmare som lämplig för en matmarknad, kan enligt förvaltningen även Söder Mälarstrand undersökas där ett projekt pågår för att levandegöra kajområdet, detta i enlighet med Kajstrategi för Stockholms stad 2022.

Vad gäller motionens förslag att staden ska vara ansvarig för arrangemanget och säkerställa att deltagande aktörer lagar varierande maträtter av hög kvalitet, är det något förvaltningen saknar kompetens att bedöma om det är lämpligt ur ett juridiskt perspektiv. Beträffande motionens förslag som berör önskad översyn av markhyra och det administrativa ansökningsförfarandet för markupplåtelser ligger dessa utanför stadsdelsnämndens ansvarsområde men kan besvaras av trafiknämnden.

Reservationer m.m.

Trafiknämnden

Reservation av Anders Lindman (SD)

1. Att tillstyrka motionen.
2. Att därutöver anföra följande.

Sverigedemokraterna har i en motion föreslagit att Stockholm stad ska inrätta en permanent matmarknad på offentlig plats. Matmarknaden ska ha ett varierande utbud samt låga taxor.

I tjänsteutlåtandet framkommer missvisande kritik och felaktiga jämförelser. Bland annat jämförs en permanent matmarknad med de befintliga tillfälliga matfestivalerna. Då motionen föreslår en permanent matmarknad blir jämförelsen vansklig. Det framförs även bristfälliga argument om att en privat aktör måste ansvara för att organisera matmarknaden. Med dagens tekniska kalendersystem och förkvalificering av utställare genom AI-inläsning bör det inte vara en administrativt tung process. Sammantaget finns goda skäl för att utarbeta interna förvaltningsrutiner och verkställa motionens förslag.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Reservation av Anders Lindman (SD)

1. Att nämnden tillstyrker motionen.
2. Att därutöver anföra följande.

Sverigedemokraterna har i en motion föreslagit att Stockholm stad ska inrätta en permanent matmarknad på offentlig plats. Matmarknaden ska ha ett varierande utbud samt låga taxor.

I tjänsteutlåtandet framkommer missvisande kritik och felaktiga jämförelser. Bland annat jämförs en permanent matmarknad med de befintliga tillfälliga matfestivalerna. Då motionen föreslår en permanent matmarknad blir jämförelsen vansklig. De befintliga permanenta food courtsen är av snabbmatskaraktär och saluhallarna är inte renodlade matmarknader och därför haltar även den jämförelsen. Det framförs även argument om att det skulle innebära organisatoriska utmaningar att organisera en matmarknad. Med dagens tekniska kalendersystem och förkvalificering av utställare genom AI-inläsning bör det inte vara en administrativt tung process. Sammantaget finns goda skäl för att utarbeta interna förvaltningsrutiner och verkställa motionens förslag.